

О.В. Крижановська, к. ю. н.
*викладач кафедри публічного управління та адміністрування
Одеського державного університету внутрішніх справ*

ПРОТИДІЯ КОРУПЦІЇ ЗГІДНО ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ

Постановка проблеми. Міжнародний досвід у сфері запобігання та протидії корупції вказує, що нині корупція стала чинником, який викликає небезпеку для національної безпеки і демократичного розвитку більшості країн світу, що негативно впливають на всі сфери життя суспільства. Суб'єкти, пов'язані з корупцією, які впливають на форми та методи реалізації правової політики держави, часто спрямовують свої зусилля на встановлення контролю над найбільш прибутковими сферами економічних відносин, залучають до корупційної діяльності представників державної влади, намагаючись потрапити в адміністративні структури на різних рівнях для задоволення своїх інтересів.

Незважаючи на швидке виникнення та поширення корупції в кожній країні, основними факторами, які сприяють її поширенню, можна назвати: зростання фінансової нестабільності населення, зростання злочинності, низький рівень доходів, відсутність соціального захисту [1].

Виклад основного матеріалу. Сьогодні в міжнародній спільноті існують відомі та схвалені методи протидії корупції, такі як: прозорість влади, чіткість та відкритість процедур прийняття рішень, ефективні механізми контролю за діяльністю державних інститутів суспільством, свобода слова, свобода та незалежність засобів масової інформації.

Важливим елементом формування та впровадження ефективної системи запобігання корупції є чітка співпраця між державами та їх правоохоронними органами на регіональному і міжнародному рівнях, участь у заходах протидії корупції, які були встановлені ООН, Радою Європи, Інтерполом, Міжнародним валютним фондом, Світовим банком та іншими міжнародними інституціями.

Основні міжнародні правові норми і принципи, на яких ґрунтуються діяльність уряду та інші установи в країнах світу в протидії корупції, складаються в документах ООН, зокрема:

1. Резолюція ООН «Про попередження злочинності та кримінальне правосуддя в контексті розвитку: реалізація та перспективи міжнародного співробітництва».

2. Конвенція ООН «Про протидію організованій злочинності».

3. Декларація ООН «Про злочин і громадську безпеку».

4. Декларація ООН «Про протидію корупції та хабарництва в міжнародній комерційній діяльності».

5. Міжнародний кодекс провадження для державних службовців.

Серед найважливіших документів, які підписані, ратифіковані і введені в Україні слід відзначити такі документи, як: «Цивільна конвенція про боротьбу з корупцією», «Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією», «Конвенція ООН проти корупції» [2]. Так, у статтях 13-14 Цивільної конвенції про боротьбу з корупцією передбачено, що група держав, які перебувають під контролем за ГРЕКО здійснюють ефективну співробітництво у питаннях, які стосуються цивільного провадження у справах про корупцію, і особливо вручення документів, збирання доказів в інших країнах, юрисдикції, визнання та виконання рішень судових органів іноземних країн і судових витрат, згідно із положеннями відповідних міжнародних документів про міжнародне співробітництво у цивільних і комерційних справах, Сторонами яких вони є, а також відповідно до їхнього внутрішнього законодавства [3].

Необхідність проведення термінової політики в сфері протидії корупції, спрямованої на захист суспільства, в тому числі прийняття відповідних нормативно-правових актів та застосування запобіжних заходів, наголошує на тому, що корупція небезпечна для правопорядку, демократії і прав людини, руйнує належне управління, справедливості та соціальної справедливості, перешкоджає діловій конкуренції, економічному розвитку, стабільності демократичних інститутів і моральних засад суспільства.

Ефективна протидія корупції вимагає посилення та поліпшення міжнародного співробітництва у кримінальних провадженнях, що спричинило підписання державами - членами Ради Європи «Кримінальної конвенції проти корупції» (дата підписання: 27 січня 1999; в Україні: 1 березня 2010 р.) [4].

Конвенція спрямована на розробку єдиних стандартів щодо певних правопорушень, але зміст немає єдиного визначення корупції. Крім того, в документі розглядаються питання матеріального і процесуального права, які мають безпосереднє відношення до таких корупційних правопорушень, а також заходи для поліпшення міжнародного співробітництва. Враховуючи той факт, що корупція є однією з головних небезпек для національної безпеки і демократії в Україні, що порушує належне вико-

нання соціального прогресу, ратифікація вищезгаданих конвенцій стала першим кроком на шляху запобігання та протидії корупції.

Корупція, як вона є, не дозволяє належним чином розвиватись демократичному громадянському суспільству, порушує права і свободи громадян, суперечить з принципом верховенства права. Швидке поширення корупції відбувається через недосконалість правових норм і моралі якості суспільства. Порушення свободи слова та ЗМІ через корупцію уряди і корупційний бізнес, який в основному залежить від вітчизняних засобів масової інформації, зацікавлений в нечесному висвітленні корупційних процесів в країні та поширюється через недосконалість системи державного управління від найвищих до найнижчих рівнів, викликає недовіру громадян до уряду через зневіру населення у сферу правосуддя.

Корупційні діяння, на жаль, сприймається державною владою і переважною більшістю населення як нормальне явище, а можливість їх подолання викликає серйозні сумніви, при цьому виникає загроза національній безпеці, оскільки корупція «існує» в діях держави при здійсненні її функцій зовнішньої політики.

Аналіз діяльності у сфері запобігання та протидії корупції на міжнародному рівні має найважливіший момент, а саме те, що антикорупційні угоди підсилюють політичне зобов'язання у сфері протидії корупції та визначають основні міжнародні норми та процедури боротьби з цим явищем. Це свідчить про те, що міжнародна спільнота дійсно зацікавлена у боротьбі з корупцією на національному та глобальному рівнях. Тому впровадження зарубіжного досвіду боротьби з корупцією на національному рівні сприятиме лише позитивним змінам.

Висновки. Враховуючи викладене, можна зробити висновок, що міжнародний досвід у сфері профілактики і протидії корупції, представляє певний інтерес для України.

Отже, система відповідних заходів повинна базуватися на принципах законності, публічності, неминучості покарання за корупційні правопорушення, відновленні порушених прав, відшкодуванні громадянам, їх об'єднанням державної шкоди, пов'язаної з корупційними правопорушеннями. Необхідно визначити всі методи як невід'ємний компонент реформи державного управління.

Література:

1. Міжнародний досвід щодо запобігання та протидії корупції [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.sonatta.pl.ua/index.php>

2. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції від 31.10.2003 р. (ратифікація від 18.10.2006 р.) // Відомості Верховної Ради

України. 2007. – № 49. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua>

3. Цивільна конвенція про боротьбу з корупцією // Відомості Верховної Ради України. – 16.03.2005. – № 16. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_102.

4. Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією // Відомості Верховної Ради України. – 27.01.1999. – № 50. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_101.